

Lausunto

27.08.2019

221/31/2019

Asia: VM040:00/2019, VM/823/03.01.00/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiontalouden tarkastusvirasto kiittää mahdollisuudesta kommentoida luonnosta hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Kuntatalouden ja koko julkisen talouden hallinnan ja ohjauksen kannalta on tärkeää, että käytettävissä on luotettava, ajantasainen ja kattava tietopohja.

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, kuntien ja kuntayhtymien taloutta kuvaavien tietojen tuottamiseen, raportointiin, keräämiseen, jalostukseen ja käyttöön liittyvät julkisen hallinnon prosessit eivät ole tuottaneet riittävää tietoa oikea-aikaisesti ja halutussa muodossa tai sisällöllä eri tiedonkäyttäjätahojen tarpeisiin, eikä nykytila näin ollen palvele optimaalisesti julkisen talouden suunnittelua. Lisäksi julkiselle hallinnolle on aiheutunut kustannuksia tietojen päällekkäisestä raportoinnista tiedon käyttäjille.

Ehdotetun taloustiedon raportointimallin tavoitteena on esitysluonnoksen mukaan parantaa kuntien ja kuntayhtymien tuottamien taloustietojen laatua niin yhteen toimivuuden, ajantasaisuuden, vertailtavuuden kuin oikeellisuuden osalta luoden näin paremmat edellytykset muun muassa julkisen talouden suunnitelman sekä valtion talousarvion valmistelulle. Lisäksi tavoitteena on yksinkertaistaa kuntien taloustiedon tuottamisen ja raportoinnin menettelytapoja ja vähentää kunnille raportoinnista aiheutuvia kustannuksia muun muassa luopumalla samojen tietojen päällekkäisestä keräämisestä.

Tarkastusvirasto toteaa, että esitysluonnos on yleisesti ottaen hyvin perusteltu, ja että sen kuntatalouden ohjausta koskevassa finanssipolitiikan tarkastuskertomuksessa (Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset, 6/2018) antamat suositukset liittyen kuntatalouden ohjauksen tietopohjan kehittämiseen on kiitettävästi huomioitu esitysluonnoksessa.

Tarkastusvirasto katsoo, että myös Kuntalakiin säädettäväksi ehdotettava asetuksenantovaltuus, jonka perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa kuntia velvoittavasti tarkempia säännöksiä kirjan-pito- ja tilinpäätöstietojen sekä palvelukohtaisten kustannustietojen tuottamisesta ja toimittamisesta yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa, on kannatettava ja tietopohjan joustavaa kehittämistä tukeva toimenpide. Nykyinen suositusten sitovuuden puute on johtanut vaihteleviin käytäntöihin tietojen raportoinnissa.

Kuten luonnoksessa todetaan, uuden tiedon raportoinnin alkuvaiheeseen liittyy riski taloustiedon laadun heikkenemisestä, kun sekä tiedon toimittamistapa että tietosisältö muuttuvat samanaikaisesti. Uusi toimintamalli korvaisi vaiheittain vuotta 2021 koskevista tiedoista alkaen Tilastokeskuksen tilastolain nojalla tekemän kuntien ja kuntayhtymien taloustietoja koskevan tiedonkeruun ja sisältäisi laajennusten jälkeen jatkossa myös muun säännöllisesti kerättävän taloustiedon. Nykyisessä mallissa kuntatiedonkeruun koordinointi, eri käyttäjien tarpeiden huomioiminen, raportoidun tiedon oikeellisuuden tarkistaminen sekä tilastojen laadunvarmistus on ollut Tilastokeskuksen tehtävä. Tilastokeskukselle on siten kertynyt huomattava osaamispääoma kuntatiedonkeruusta, mitä erityisesti raportoidun tiedon puutteiden ja virheiden asianmukainen hallinta edellyttää. Tarkastusvirasto kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tämän osaamisen siirtämisestä ja säilymisestä tulee huolehtia. Lisäksi tulee varmistaa tietotuotannon jatkuvuus ja laadunvarmistusprosessien toimivuus tiedonkeruun siirtyessä Valtiokonttoriin.

Haltia Ville
Valtiontalouden tarkastusvirasto